

можливо, не познайомилися, однак соціальні взаємодії в мережі, як правило, швидкоплинні, вони легко виникають і так само легко розриваються. Крім того, віртуальна взаємодія ускладнює сприйняття соціальної інформації.

Резюмуючи можна зазначити, що зі становленням нової інформаційної спрямованості суспільства його структура і структура соціальних зв'язків страждає від серйозних змін, які головним чином впливають на розвиток особистості в інформаційному суспільстві. Це стає можливим завдяки формуванню та розвитку нових способів соціальної взаємодії особистостей в соціумі, які базуються на утворенні та становленні нових інформаційних технологій, за допомогою яких стало можливим створення та розвиток єдиної глобальної комунікаційної мережі. Це спричинює сильну видозміну структури інформаційних каналів, комунікативний простір особистості стає більш вираженим. Віртуальна реальність, яка створюється у свідомості кожної особистості за допомогою комп'ютерних технологій та глобальної мережі Інтернет, дозволяє формувати нові критерії та чинники, якими керуються соціальні відносини. Процеси виробництва, науки, освіти та розвитку людської особистості в цілому в більшості випадків трансформуються у віртуальну сферу. Внаслідок цього відбувається знецінення та знеособлення комунікаційних процесів у інформаційному середовищі сучасного суспільства, змінюється уявлення не тільки про структуру процесу зв'язку, але і про характеристики суб'єктів комунікації.

*Науковий керівник: Хоменко-Семенова Л.О.,
канд. пед. наук, доцент*

УДК 159.923 (043.2)

Артюшина К.Г.

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ

«СИНДРОМ МАРТИНА ІДЕНА» НА ШЛЯХУ РОЗВИТКУ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ

Феномен творчості особистості завжди привертав увагу дослідників та широко розглядається у сучасній психологічній літературі. У розумінні творчості існують різні, часто суперечливі точки зору, що пояснюється складністю і неоднозначністю цього феномену. Розбіжності у розумінні феномену творчості частіше пов'язані з приналежністю дослідників до різних психологічних напрямків, зосередженням на різних аспектах творчого процесу. У сучасних дослідженнях творчість доцільно тлумачити як діяльність зі створення нових матеріальних і духовних цінностей на основі осмислення вже накопиченого досвіду та формування нових комбінацій умінь, продуктів пізнання. Будучи за своєю сутністю культурно-історичним явищем, творчість має психологічний аспект: особистісний і процесуальний. Вона передбачає наявність у особистості здібностей, мотивів, знань та умінь, завдяки яким створюється продукт, що вирізняється новизною, оригінальністю, унікальністю. Для більш повного розуміння феномену творчості та аналізу проблем її особистісного розвитку

необхідно комплексно вивчати внутрішні та зовнішні чинники.

Суттєві особливості творчої діяльності у житті людини пов'язані з особливостями її мотиваційно-цільової сфери, тобто сукупності притаманних їй мотивів і цілей, упорядкованих за критеріями сили, стійкості, усвідомленості, індивідуальної значущості (ситуативної або пролонгованої), системи, яка характеризується розвиненістю, гнучкістю та упорядкованістю.

Дослідниками виділяється безліч факторів, що забезпечують творчу діяльність. Водночас найбільш впливовими, що забезпечують довготривале включення у творчий процес, наполегливість в подоланні труднощів, залишаються найбільш узагальнені з них: внутрішній мотив як задоволення потреби у творчості та прийнята особистістю мета досягнення бажаного результату. Саме вони підтверджують свій статус системоутворюючих. Всі інші можуть інтегруватись з цими чинниками, посилюючи їх реалізацію, або вступати з ними в конфлікт.

Величезне значення в житті людини належить її меті, яка наповнює життя сенсом, а її втрата – є могутнім травмуючим фактором в життєдіяльності людини.

Втрата мети після досягнення і неможливість побудови нових цілей у діяльності характеризується «синдромом Мартіна Ідена», який також зустрічається у роботах В.С. Ротенберга [2,3] під назвою «хвороби досягнень» та є психологічним синдром, що виникає після досягнення особистістю життєво значущих цілей. Цей синдром з'являється, коли людина зосереджується на досягненні конкретної мети і не ставить перед собою подальших цілей після її реалізації. Проявляється він у депресії, психосоматичних захворюваннях, негативному емоційному стані, інколи – прагненні до самогубства. Найчастіше зустрічається у зрілому віці. Звичайно притаманний людям, які не здатні до саморегуляції і планування свого життя. Практично не зустрічається в осіб, в яких поєднуються творча активність з високим рівнем інтелекту, рефлексією, здатністю до самоорганізації.

Для попередження «синдрому Мартіна Ідена» необхідно створювати умови для формування та активізації пошукової активності індивіда, будувати життєву стратегію творчої особистості, яка включає ієрархію життєвих цілей та їх поступове досягання на новому рівні творчого розвитку, прагнути досягти рівня інтегральної творчості, що базується на розвитку особистісного потенціалу через життєтворчість як особистісно-орієнтовану практику розвитку і корекції відносин зі світом.

Список літератури

1. Альтшуллер Г.С. Как стать гением: жизненная стратегия творческой личности / Г. С. Альтшуллер, И. М. Верткин. – Минск: Беларусь, 1994. – 479 с.
2. Ротенберг В. С. Образ Я и поведение / В. С. Ротенберг. – Иерусалим: МАХАНАИМ, 2000. – 66 с.
3. Ротенберг В.С. Поиск активности, сон и устойчивость организма / В. С. Ротенберг // Кибернетика живого: Человек в разных аспектах. – М.: Наука, 1985. – С. 80 – 91.
4. Яланська С. П. Психологія творчості: навчальний посібник / С. П. Яланська. – Полтава: ПНПУ ім. В.Г. Короленка, 2014. – 180 с.

*Науковий керівник: Семиченко В.А.,
д-р психол.наук, професор*